

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av Kvaliteten i
engelskspråkig undervisning när den ges i andra
ämnen än språk vid Luleå Internationella grundskola i
Luleå kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Luleå Internationella grundskola avseende verksamhetens kvalitet inom engelskspråkig undervisning när den ges i andra ämnen än språk.

Luleå kommun har godkännande att bedriva delar av undervisningen på engelska vid Luleå Internationella grundskola i Luleå kommun enligt Skolinspektionens beslut den 22 mars 2024 dnr 2024:1840.

Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska om undervisningen ger eleverna möjlighet att utveckla såväl språk- som ämneskunskaper i aktuellt ämne på både svenska och engelska.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning av kvaliteten i engelskspråkig undervisning som ges i andra ämnen än språk, utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se bilaga 1). Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom något område anges ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då också av huvudmannen. I bilaga 2 återfinns granskningens författningsstöd.

Skolinspektionen besökte Luleå Internationella Grundskola den 27 och 28 november 2024. Besöket genomfördes av utredarna Lena Knutsson och Daniel Nilsson. Luleå Internationella grundskola som ligger i Luleå kommun är en grundskola som bedriver verksamhet i årskurserna 4-9. Vid granskningstillfället finns det totalt 31 elever i årskurs 7-9 som får delar av sin undervisning på engelska i ämnena kemi, fysik, biologi, teknik, samhällskunskap, historia, religion och geografi.

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Bedömningarna i detta beslut grundar sig på:

- Tre lektionsobservationer
- En gruppintervju med elever
- En gruppintervju med lärare
- En intervju med rektor
- Dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt statistik som finns att tillgå om den aktuella skolenheten.

Begreppslista för detta beslut:

Scaffolding: Handlar om att elever behöver stöd när man börjar ett nytt arbetsområde eller nytt arbetssätt. Likt en byggnadsställning finns stöttningen från början men monteras ner successivt när kunskapsbygget står stabilt. Stöttningen är alltid tillfällig, så länge eleven behöver den och kan använda kunskaper och färdigheter självständigt. Den språkliga stöttningen har fokus på att eleverna får vara språkligt aktiva i många olika lärandesituationer. Stöttningen är planerad och innebär att läraren tänker på vad eleverna behöver stöd i vad gäller ord och begrepp och lyssnande, samtalande, läsande och skrivande. Utveckling sker genom upprepat och alltmer självständigt deltagande i målinriktade sociala aktiviteter där språk och interaktion spelar en avgörande roll.

Genrepedagogik: En undervisningsmodell som är en del i ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt. Tanken är att eleverna ska tillägna sig ämneskunskaper samtidigt som de lär sig behärska det språkbruk som är karaktäristiskt för ämnet. Fokus ligger på de texter och att göra eleverna medvetna om det språkbruk som används i skolan. I en skrivuppgift visar man exempel på liknande texter som används som en modell för elevernas skrivande. Tillsammans tittar man på hur helheten kan se ut och formulerar delar av texten gemensamt innan eleverna skriver uppgiften på egen hand.

Språkväxling/kodväxling: En term som används för att beskriva det fenomen där språkbrukare byter språk eller dialekt mitt i ett samtal eller en mening. Kodväxling är en av undervisningsstrategierna som används inom translanguaging.

Modellering: Modellering innebär att läraren steg för steg till exempel förklarar hur man tänker och använder för strategier när man utför en uppgift eller skriver en text. Poängen med modellering är att ge eleverna ett slags manual för hur exempelvis en text läggs upp.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

De samlade iakttagelserna från alla skolorna som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras under vårterminen 2025.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Luleå Internationella Grundskola i Luleå i följande utsträckning:

Undervisningen ger eleverna i flera delar förutsättningar att utveckla både språk- och ämneskunskaper i såväl svenska som engelska men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande delar.

- Lärarna behöver utveckla undervisningen så att den innehåller fler språk- och ämnesintegrerade aktiviteter.
- Undervisningen behöver innehålla fler stöttande moment på grupp- och individnivå för att främja elevernas utveckling av såväl språk- som ämneskunskaper på både svenska och engelska.

Rektorn arbetar i flera delar för att undervisningen ska ge förutsättningar att utveckla både språk- och ämneskunskaper i såväl svenska som engelska men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del.

- Rektorn behöver säkerställa och följa upp att undervisningen genomförs utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet om språk- och ämnesintegrerad undervisning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **20 augusti 2025** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2024:634) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive område.

I vilken utsträckning ger undervisningen eleverna förutsättningar att utveckla både språk- och ämneskunskaper i såväl svenska som engelska?

Området handlar om hur lärarna planerar och genomför sin engelskspråkiga undervisning i syfte att ge eleverna förutsättningar att utveckla språk- och ämneskunskaper när den ges i andra ämnen än språk. Ytterligare handlar området om hur undervisningen är upplagd så att eleverna får förutsättningar att utveckla ett adekvat ämnesspråk, både på svenska och engelska. Slutligen handlar området om hur lärarnas stöd till eleverna ges samt om undervisningen är anpassad till enskilda elevers behov.

Språk- och ämnesintegrerad undervisning (användning av målspråket i undervisningen)

Planering och genomförande av undervisning

Vid granskningen framkommer att lärarna inte planerar och genomför undervisningen utifrån kunskap om språk- och ämnesintegrerad undervisning. Lärarna använder inte medvetna strukturer eller modeller som stöttar både språk- och ämnesutveckling så som scaffolding, genrep pedagogik eller andra språkliga stödstrukturer. Eleverna får möjlighet att träna på de olika språkliga förmågorna lyssna, läsa, skriva och tala. Undervisningen är varierad så att eleverna får använda olika arbetssätt och arbetsformer och utgår från vardagliga eller autentiska utgångspunkter som känns meningsfulla av eleverna. Det gemensamma skolspråket för alla är engelska. Lärarna undervisar på engelska men förklarar ord och begrepp på både svenska och engelska. Instruktioner och uppgifter finns också på båda språken. Det finns även ord och begreppslistor i de olika ämnena med ämnesspecifika ord med stöd av bilder på skolans digitala plattform. Lektionerna visar också på en tydlighet i start och avslut samt en struktur i form av en gemensam genomgång. Arbetssätt och struktur är en del av ett gemensamt allmändidaktiskt förhållningssätt för att eleverna ska känna igen sig. Däremot finns inte någon uttalad och medveten struktur för hur eleverna ska arbeta med språk och ämne integrerat.

I undervisningen saknas gemensamma språkliga strategier och lärarna har inga språkliga mål i planeringen som eleverna ska arbeta mot i

undervisningen. Istället försöker lärarna utgå från de olika elevernas individuella förutsättningar och möta dem individuellt.

Användning av elevernas språkliga resurser

Vid granskningen framkommer att eleverna har möjlighet att använda och visa sina kunskaper både på engelska och svenska i såväl undervisning som examination. Lärarna har svenska som modersmål, men behärskar engelska, vilket skapar förutsättningar för språkväxling i undervisningen. Däremot ges eleverna få möjligheter att använda alla sina språkliga resurser, exempelvis ett annat modersmål, som ett verktyg för att tillägna sig språk- och ämneskunskaper. Lärarna kan visserligen låta eleverna få prata med varandra på andra språk men det är inget som de aktivt uppmuntrar utan något som i så fall sker spontant. Det finns möjligheter för eleverna att använda andra språk i digitala resurser. I undervisningen kan eleverna både använda svenska och engelska med sina lärare och material och instruktioner finns på både svenska och engelska. Lärarna översätter en del material till engelska utifrån den svenska läroplanen och kursplanerna.

Utveckling av den språk-och ämnesintegrerade undervisningen

I granskningen framkommer att lärarna inte reflekterar eller i någon större utsträckning efterfrågar återkoppling från elever och kollegor kring att utveckla undervisningen med fokus på språk- och ämnesintegrerat arbete. Lärarna träffas regelbundet i sitt arbetslag men har då inte fokus på att utveckla den språk- och ämnesintegrerade undervisningen. Skolan är helt nystartad och tiden har fram till Skolinspektionens besök gått åt till att få rutiner och strukturer på plats. På skolenheten finns ingen utarbetad målsättning med hur den engelskspråkiga undervisningen ska genomföras. Lärarna har inte heller gemensamt diskuterat eller reflekterat över den engelskspråkiga undervisningen och vad den ska syfta till. Eleverna har inte efterfrågats för att ge sin uppfattning av undervisningen som bedrivs på engelska. De kan få ge förslag på olika projekt samt ge återkoppling på undervisningen ur ett ämnesperspektiv.

Utveckling av ämnesspråket

Förutsättningar för att utveckla ämnesspråk

Granskningen visar att undervisningen ger eleverna möjlighet att utveckla ett ämnesspråk på både engelska och svenska men problematisering och förståelse behöver ta större plats. Visserligen lär sig eleverna de ämnesspecifika begreppen på båda språken och i vissa ämnen arbetar

lärarna tillsammans med eleverna för att gradvis bygga ut de begreppslistor som används i undervisningen, vilket till viss del stödjer elevernas utveckling av ämnesspråket. Emellertid stannar detta arbete vid att eleverna ska lära sig begreppen på både svenska och engelska och ämnesspecifika begrepp problematiseras eller diskuteras endast undantagsvis. Lärarna lägger stor vikt vid att utveckla elevernas vardagsspråk på svenska för de elever som ännu inte kan svenska och de arbetar med en gemensam ordlista över begrepp som eleverna kommer att möta i skolsammanhang såsom att städa upp på bänken. Det kan också vara så att eleverna först får diskutera i par på sitt starkaste språk, vilket ofta är antingen svenska eller engelska, innan läraren går igenom någonting på engelska i helklass. Lärarna undervisar inte specifikt vad som är de olika ämnenas språkkaraktär eller modellerar och konstruerar ämnesspecifika texter tillsammans med eleverna. Undervisningen kännetecknas istället av att eleverna i första hand får ta del av ämnesspråket genom att läraren pratar engelska och översätter centrala ämnesbegrepp. Skolinspektionen vill betona vikten av att lärarna lägger fokus på ämnets specifika språkkaraktär för att underlätta förståelsen för eleverna när de exempelvis tar sig an texter, skriver eller på annat sätt uttrycker sig i det specifika ämnet.

Koppling till styrdokument och användande av undervisningsmaterial

Vid granskningen framkommer att lärarnas undervisning har en tydlig koppling till läroplan och kursplaner och att läromedel och undervisningsmaterial används på ett genomtänkt sätt. Det finns en tydlig gemensam planering på skolan där ämnenas innehåll fördelas under året och där tematiska och ämnesövergripande arbeten planeras för att passa in i de olika ämnenas centrala innehåll. Det finns ämnesmål som eleverna ska arbeta mot i undervisningen men inga språkliga mål. Vidare framgår av granskningen att det finns ett gemensamt arbete på skolan för val av läromedel samt att lärarna samverkar i arbetslagen för att övrigt undervisningsmaterial och lärarnas metoder ska vara adekvata och möta innehållet i läroplanen. Läromedel är till största del på svenska men annat undervisningsmaterial kan vara på engelska. Lärarna har även översatt svenska läromedel till engelska för att texter och andra resurser ska finnas på båda språken. Det finns tillgång till digitala material där eleverna själva kan välja mellan många olika språk, inte enbart engelska eller svenska.

Lärarstöd och individanpassning av undervisningen

Granskningen visar att undervisningens genomförande delvis är anpassad efter aktuella elevers förmågor och behov. I uppstarten har det varit svårt att få överlämningar från de skolor som eleverna kommer från. Lärarna anpassar undervisningen till individuella elever men inte kopplat till språk mer än att eleverna får välja språk, engelska eller svenska. De kan också till exempel förenkla instruktioner och använda bildstöd. Genom att variera undervisningen och följa upp hur det går för eleverna identifierar lärarna olika individuella förutsättningar hos eleverna. Utefter det gör lärarna individuella anpassningar utifrån elevernas behov i de olika ämnena. Lärarna ser också till att eleverna får andra individanpassade material vid behov och eleverna kan få redovisa sina kunskaper på olika sätt. När elever blir färdiga med de gemensamma arbetsuppgifterna kan de visserligen få uppgifter som är mer utmanande men det finns i övrigt få tecken på att lärare anpassar uppgifter eller instruktioner för att på så sätt bättre möta de olika elevernas språkliga behov, exempelvis utifrån var elevernas nivå i engelska är.

I granskningen framkommer att undervisningen inte innehåller stöttande moment på grupp- och individnivå för att främja utveckling av språkkunskaper. Det saknas språkliga stödstrukturer för att eleverna ska komma igång och kunna arbeta fokuserat med frågor som simulerar tänkandet såsom exempelvis lässtrategier, modellering och gemensam konstruktion. Lärarna hjälper elever individuellt efter gemensam genomgång men vid Skolinspektionens observationer tog det lång tid för eleverna att komma igång och hitta in till uppgifter som fanns digitalt.

Tillåtande klassrumsklimat

Granskningen visar att lärarna arbetar aktivt för ett tillåtande klimat men undervisningen kan utvecklas för att eleverna ska vilja och våga vara aktiva och delaktiga i undervisningen. Lärarna använder sig av medvetet bestämda placeringar. Lärarna använder sig också av olika tekniker för att fördela ordet för att alla ska komma till tals och det förekommer att de uppmanar eleverna att hjälpa varandra med att hitta de rätta orden på målspråket för att förklara något inför klassen. Genom metoden att låta eleverna diskutera i par eller i mindre grupper för att sedan återge parets eller gruppens diskussioner, undviks att eleverna känner talängslan. Lärarna låter eleverna använda sitt starkaste språk när de pratar inför klassen eller att växla mellan språk om de fastnar vid ett visst begrepp. Däremot tar lärarna inte fullt ut ansvar för att eleverna ägnar sig åt skolarbetet under lektionerna. Vid Skolinspektionens observationer var det många elever som inte deltog aktivt i undervisningen. Eleverna menar att

de känner sig trygga och att alla är snälla på skolan men att det emellanåt är pratigt när eleverna är trötta.

Identifierade utvecklingsområden

För att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att två utvecklingsarbeten behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver utveckla undervisningen så att den innehåller fler språk- och ämnesintegrerade aktiviteter.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att i genomförandet av undervisningen syns få tecken på att lärarna planerar och genomför undervisningen utifrån kunskap om en språk- och ämnesintegrerad undervisning. Undervisningen innehåller få språkliga strategier och metoder som både stöttar och utmanar eleverna i deras lärande och utveckling, främst utifrån det språkliga perspektivet.

Skolinspektionen rekommenderar att lärarna, under ledning av rektorn, utvecklar sitt språkutvecklande arbetssätt så att undervisningen innehåller fler metoder och strategier för eleverna att tillgodogöra sig undervisningen både när det gäller språk- och ämneskunskaper. Lärarna behöver planera undervisningen utifrån ett språkligt perspektiv där eleverna får möjlighet att röra sig mellan det vardagliga respektive skol- och ämnesspråk för att skaffa sig en språklig repertoar.¹ Ett annat exempel är att läraren modellerar för eleverna som sedan successivt får öva sig på att producera och interagera på både svenska och engelska mer självständigt. Dessa metoder och strategier behöver ta avstamp ur en medvetenhet om ämnesspråkets specifika karaktär och kopplas till undervisningens mål och syfte.

- Undervisningen behöver innehålla flera stöttande moment på grupp- och individnivå för att främja elevernas utveckling av såväl språk- som ämneskunskaper på både svenska och engelska.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att undervisningen innehåller få stöttande moment för att främja elevernas utveckling av framför allt språkliga aspekter. Lärarna behöver använda fler strategier för elevernas lärande exempelvis lässtrategier, och modellering, scaffolding och cirkelmodellen. Eftersom det förekommer få metoder som på gruppnivå

¹ Gibbons, P. (2018). Lyft språket, lyft tänkandet: språk och lärande. (3., uppdaterade uppl.) Stockholm: Studentlitteratur AB.

syftar till att stötta elevernas språkutveckling, finns en risk att eleverna inte blir aktiva och delaktiga i undervisningen.

Skolinspektionen rekommenderar att lärarna, under ledning av rektorn, gemensamt inför fler stöttande moment på gruppnivå för att främja elevernas utveckling av såväl språk- som ämneskunskaper. Stöttningen ska vara planerad och innebär att läraren tänker på vad eleverna behöver stöd i vad gäller ord och begrepp och lyssnande, samtalande, läsande och skrivande. I undervisningen är aktivt deltagande i språklig interaktion och språkligt varierande aktiviteter den viktigaste förutsättningen för att elever ska ha möjligheter att utveckla kunskaper

I vilken utsträckning arbetar rektor för att undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla språk- och ämneskunskaper i såväl svenska som engelska?

Området handlar om hur rektorn följer upp och analyserar den engelskspråkiga undervisningen i andra ämnen än språk för att försäkra sig om att den möter elevernas behov för att sedan styra insatser mot de behov som finns. Ytterligare handlar området också om att rektorn säkerställer att undervisningen utgår ifrån läroplanen samt aktuella kurser samt att rektorn ger tid och förutsättningar för samverkan mellan lärare för att planera och utveckla den språk- och ämnesintegrerade undervisningen. Samverkan kan också ske mellan skolor.

Förutsättningar för planering och samverkan

Granskningen visar att rektorn ger lärarna tidsmässiga förutsättningar för att planera och förbereda den språk- och ämnesintegrerade undervisningen. Däremot har rektorn inte gett förutsättningar för att lärarnas samarbete ska innefatta utveckling av den språk- och ämnesintegrerad undervisningen. Skolan startade sin verksamhet under höstterminen 2024 och hade varit igång i ungefär elva veckor vid Skolinspektionens besök. Lärarna har mycket avsatt tid till samverkan men i uppstarten av skolan har tiden ägnats åt mycket praktiska frågor och allmänna delar som ska komma på plats i en nystartad verksamhet. Frågor som specifikt gäller undervisningen som genomförs på engelska har inte hunnits med än. Alla lärare som undervisar i de teoretiska ämnen är organiserade i ett arbetslag där samverkan sker. I arbetslaget ingår lärare som undervisar i svenska och engelska som skulle kunna bidra med språkliga aspekter av undervisningen. Samverkan omfattar dock inte strategier eller metoder för att planera för eller utveckla den språk- och

ämnesintegrerade undervisningen. Skolinspektionen vill peka på möjligheterna som finns i samverkan mellan lärare i svenska och engelska och lärare i de ämnen som undervisas på engelska i andra ämnen än språk. Eleverna kan ge flera goda exempel på hur lärarna i svenska och engelska arbetar språkutvecklande, exempelvis med olika typer av språkligt stöd och modellering. Detta då det framgår att dessa lärare använder sig av språkutvecklande strategier i sin undervisning.

Uppföljning och insatser för att främja elevers utveckling av ämnes- och språkkunskaper

Granskningen visar att rektorns uppföljning och analys av den undervisning som ges på engelska i andra ämnen än språk inte ger tillräcklig kunskap för att dra slutsatser om huruvida den möter elevernas behov och genomförs utifrån kunskap om språk- och ämnesintegrerad undervisning. Av detta följer att rektorn heller inte kan leda arbetet och initiera insatser som möter organisationens behov. Rektorn uttrycker en vision om att undervisningen ska vara språk- och kunskapsstödande och att de strukturer som finns i undervisningen ska vara stödande utifrån elevernas olika bakgrund och förutsättningar. Rektorn ger exempel på att det handlar om delar som tavelstruktur, rutiner vid start och slut av lektioner, begreppslistor och bildstöd. Däremot ger rektorn inga instruktioner till lärarna om att undervisningen ska innehålla gemensamma strategier eller strukturer som stöder elevernas språkliga utveckling utifrån vetenskapliga metoder i språk- och ämnesintegrerat arbete. Rektorn planerar att genomföra strukturerade observationer utifrån det rektorn och arbetslaget kommer överens om. Det har hittills inte heller genomförts några kompetensutvecklingsinsatser för lärarna angående språkutvecklande arbete. Det finns planer på att arbetslaget ska arbeta tillsammans kring en bok om språkutvecklande undervisning och med interkulturell kommunikation.

Av granskningen framkommer att rektorn planerar att följa upp kunskapsresultat för att skaffa sig en bild av elevernas möjligheter att utveckla ämneskunskaper. I överlämningar från de andra skolorna som eleverna tidigare har gått på har rektorn och lärarna försökt att skaffa sig en bild av elevernas förutsättningar och behov. Då eleverna kommer från vitt skilda skolor och även från andra länder har överlämningen i en del fall varit svår att få till. Eftersom lärarna ännu inte har satt betyg på eleverna kommer arbetet med att analysera elevernas resultat komma igång under vårterminen.

Ytterligare visar granskningen att rektorn försäkrar sig om att de undervisande lärarna har kunskap om och kan omsätta läroplan och andra

styrdokument i undervisningen. Rektorn håller på att ta fram en plan för hur eventuella nyanställda och kommande internationella lärare får en utbildning om det svenska skolsystemet och de svenska styrdokumenterna när skolan växer. Genom samplanering och sambedomning i arbetslaget kan rektorn säkerställa att undervisningen utgår från centralt innehåll och gällande betygskriterier.

Identifierat utvecklingsområde

För att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver säkerställa och följa upp att undervisningen genomförs utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet om språk- och ämnesintegrerad undervisning.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn inte säkerställer att undervisningen genomförs utifrån vetenskapliga metoder om språk- och ämnesintegrerat lärande. Lärarnas förutsättningar för att säkerställa att undervisningen främjar elevernas utveckling av språk- och ämneskunskaper är begränsade då det inte sker pedagogiska diskussioner kring språk- och ämnesintegrerade undervisning utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet om språk- och ämnesintegrerade undervisning. Detta medför att rektorn, inte heller vid behov, kan sätta in adekvata insatser för att utveckla undervisningen i syfte att ge eleverna bättre förutsättningar.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn säkerställer att ett språk och ämnesutvecklande arbetssätt används i den engelskspråkiga undervisningen när den ges i andra ämnen än språk. Vid behov behöver lärarna ges fortbildning i syfte att kunna ge eleverna en språk- och ämnesutvecklande undervisning som grundar sig i vetenskap och beprövad erfarenhet. Därutöver behöver rektorn säkerställa att lärarna har möjlighet att utveckla sin samverkan tillsammans med språklärare, för att gemensamt utveckla den språk- och ämnesintegrerade undervisningen. Lärarna behöver även reflektera över sin undervisning ur perspektivet språk- och ämnesintegrerade undervisning och ta vara på den återkoppling de kan få av varandra, rektorn och eleverna.

På Skolinspektionens vägnar

2025-01-13

2025-01-13

X Maria Lodmark

X Lena Knutsson

Beslutsfattare
Signerat av: Maria Lodmark

Föredragande
Signerat av: Lena Knutsson

I ärendet har även utredare Daniel Nilsson deltagit.

Bilagor

Bilaga 1: Underlag för bedömning tematisk kvalitetsgranskning

Granskningen syfte

Syftet är att granska om undervisningen ger eleverna möjlighet att utveckla såväl språk- som ämneskunskaper i aktuellt ämne på både svenska och engelska.

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Inom granskat område bedöms om skolan/verksamheten uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning.

Granskningens frågeställningar

För att uppfylla granskningens syfte ska följande frågeställningar besvaras:

1. I vilken utsträckning ger undervisningen eleverna förutsättningar att utveckla både språk- och ämneskunskaper i såväl svenska som engelska?
2. I vilken utsträckning arbetar rektor för att undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla språk- och ämneskunskaper i såväl svenska som engelska?

Kvalitetskriterier

Språk- och ämnesintegrerad undervisning

Kvalitetskriteriet handlar om hur lärarna planerar och genomför undervisningen utifrån ett språk- och ämnesintegrerat arbetssätt. I undervisningen finns flera språk- och ämnesintegrerade aktiviteter där eleverna också kan ges möjlighet att använda sina starkaste språk som en resurs. Lärarna reflekterar över sin undervisning där lärarna är lyhörda för elevers och kollegors feedback.

Utveckling av ämnesspråket

Kvalitetskriteriet handlar om att elever behöver ges utrymme att utveckla och arbeta med att kommunicera på målspråket, trots att de inte kan det fullt ut eller har ett begränsat ordförråd. Läromedel och annat

undervisningsmaterial utgår ifrån våra styrdokument och är anpassade till eleverna.

Lärarstöd och individanpassning av undervisningen

Kvalitetskriteriet handlar om dels om hur lärarna stöttar eleverna för att främja deras utveckling av såväl språk som ämneskunskaper. Lärarna ger eleverna stöd både på grupp- och individnivå samt anpassar undervisningen efter enskilda behov och förutsättningar. Eleverna har möjlighet att använda sitt starkaste språk om målspråket inte räcker till. Lärarna arbetar för ett tillåtande klimat i klassrummet där eleverna vågar att pröva.

Förutsättningar för planering och samverkan

Kvalitetskriteriet handlar om hur rektorn skapar goda förutsättningar för lärarna att kunna planera och samverka kring den språk – och ämnesintegrerade undervisningen både inom skolan och mellan skolor.

Uppföljning och insatser för att främja eleverna utveckling av ämnes-och språkkunskaper

Kvalitetskriteriet handlar om hur rektorn följer upp och analyserar den engelskspråkiga undervisningen i andra ämnen än språk för att försäkra sig om att den möter elevernas behov för att sedan styra insatser mot de behov som finns. Kvalitetskriteriet handlar också om att rektorn säkerställer att undervisningen utgår ifrån den svenska läroplanen samt aktuella kurser.

Bilaga 2: Författningsstöd

Statens skolinspektion får efter ansökan, enligt **skolförordningen** (2011:185), besluta att en huvudman får anordna delar av undervisningen på engelska för andra elever än sådana som vistas i Sverige under en begränsad tid, om

1. undervisningens innehåll och utformning säkerställer att eleverna får tillräckliga kunskaper i svenska för att uppfylla betygskriterierna i samtliga ämnen,
2. de lärare som undervisar på engelska uppfyller kraven enligt 2 kap. 13 § eller 17 § första stycket 1 skollagen (2010:800), och
3. utbildningen håller god kvalitet (9 kap. 18 § skolförordningen). Under den sammanlagda tid som en elev får engelskspråkig undervisning enligt 18 § får högst hälften av undervisningen ges på engelska (9 kap 19 § skolförordningen).

I **skollagen** anges att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (1 kap. 5 § skollagen). Utbildningen inom skolväsendet ska vidare vara likvärdig (1 kap. 9 § skollagen). Alla barn och elever i samtliga skolformer ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål (3 kap. 2 § första stycket skollagen). Som utgångspunkt får endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen (2 kap. 13 § första stycket skollagen). Utan att uppfylla kraven i 13 § får lärare dock bedriva annan undervisning på ett visst främmande språk än språkundervisning om de har en utländsk lärarutbildning som motsvarar en svensk lärarexamen och kompetens att undervisa på det främmande språket (2 kap. 17 § första stycket 1 skollagen). Den som ska bedriva undervisning som avses i 17 § får även anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning (2 kap. 20 § fjärde stycket skollagen). I **förarbeten** anges att det är huvudmannen som avgör om en lärare uppfyller kraven enligt 17 § skollagen (prop. 2010/11:20 s 40). I förarbeten anges vidare att det är av största vikt att lärare i svenska skolor, även om skolorna har en språklig inriktning, lär sig det svenska språket så snart som möjligt eftersom detta är nödvändigt dels för att läraren ska kunna tillskansa sig den kunskap som behövs om de styrdokument som gäller för det svenska skolväsendet, dels för att läraren fullt ut ska kunna stödja eleverna i deras lärande (prop. 2009/10:165 s. 267).

Enligt **språklagen** [2009:600] har det allmänna ett särskilt ansvar för att svenskan används och utvecklas (6 § språklagen).

I **läroplanen** anges att språk, lärande och identitetsutveckling är nära förknippade. Genom rika möjligheter att samtala, läsa och skriva ska varje elev få utveckla sina möjligheter att kommunicera och därmed få tilltro till sin språkliga förmåga (Lgr 22 Skolans uppdrag).

Av **skollagen** följer att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor (2 kap. 9 § första stycket skollagen). Enligt **läroplanen** har rektorn ett särskilt ansvar bland annat för att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen (Lgr 22 2.8 Rektorns ansvar).

En lärare har enligt **skollagen** ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver (2 kap. 15 § skollagen). Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven bland annat utvecklas efter sina förutsättningar, stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga samt får stöd i sin språk- och kommunikationsutveckling (Lgr 22 2.2 Kunskaper).